neděle 22/6, 19^{30}

Brno

Sál Milosrdných bratří

a nocte temporis

Anna Besson / traverso

Myriam Rignol / viola da gamba

Béatrice Martin / cembalo

Simon Linné / theorba

Reinoud Van Mechelen / tenor, umělecký vedoucí

Koncertu udělil záštitu J. E. Stéphane Crouzat, velvyslanec Francie v České republice.

Ve spolupráci s cyklem koncertů staré hudby „Barbara Maria Willi uvádí…“

Oh, ma belle brunette! / Ó, má krásná brunetko!

Où êtes-vous allés, mes belles amourettes
Kampak jste šly, mé krásné lásky
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome II

Le beau berger Tircis
Krásný pastýř Tircis
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome I

Plaignez-vous, ma Muzette
Stěžujte si, má musetko*
Airs sérieux et à boire de Monsieur Cochereau, 1714

Taisez vous, ma Musette
Mlčte, má musetko*
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome II

Prélude en sol mineur
Preludium g moll
Hotteterre, L'Art de Préluder, 1719

L'autre jour ma Cloris
Má Cloris jiný den
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome I

Sarabande
Sarabanda
Pièces de violes troisième livre 1711

Gavotte en rondeau
Gavota ve formě ronda
Pièces de violes troisième livre 1711

Je ne veux plus aimer rien
Už nechci nic milovat
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome I

Suite en la mineur *Chaconne*
Suita a moll *Chaconne*
Robert de Visée, Pièces de théorbe et de luth, 1716

Calme mes déplaisirs
Upokoj mou nelibost
Joseph Valette de Montigny, Recueil dairs sérieux et à boire, 1713

Tu ne dois pas, jeune Lisette
Nesmíš, mladá Lisette
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome I

Les bergeries *Naïvement*
François Couperin, VIe Ordre de Pièces de clavecin, 1717

Il était un Espagnol
Byl jednou jeden Španěl
Ballard, Brunetes ou petits airs tendres, tome III

Le Concert des Oiseaux *Le Ramage*
Ptačí koncert Zpěv
J.-F. Dandrieu, Premier livre de Pièces de clavecin, 1724

Suspendez quelques temps
Zmlkněte na chvilku
Monsieur de la Feronnerie, Airs sérieux et à boire, 1719

**„Musette" je malý druh dud, oblíbený ve francouzské galantní a pastorální hudbě 17.–18. století. Zde vystupuje jako personifikovaný nástroj, s nímž pastýř sdílí žal nad nevěrnou milou.*

Brunettes et air sérieux et à boire / Brunetky a vážné a pijácké písně

„Kam jste šly, mé krásné lásky, budete každý den měnit místo?“

Brunette neboli *brunetka* není jen hnědovlasá dáma, ale také hudební forma, která byla ve Francii velmi populární na konci 17. a na začátku 18. století. Zatímco na počátku 17. století kralovaly dvorské písně (*airs de cours*), na konci téhož století se vyvinuly v *brunettes*. Způsob kompoziční práce se téměř nezměnil: cílem bylo vytvořit krátkou a něžnou píseň na téma jako láska nebo příroda, kterou bylo možné zpívat sólově nebo s doprovodem harmonického nástroje.

Mezi lety 1703–1711 vydal pařížský vydavatel Christophe Ballard tři sbírky *brunetek*, které obsahovaly také pijácké a dvorské písně ozdobené tzv. double – verši, jejichž melodie je nazdobena tak, aby vynikla virtuozita interpreta. Stejný vydavatel stál také u zrodu rozsáhlé sbírky *airs sérieux et à boire – písní vážných a pijáckých*, vydávaných čtvrtletně nebo ročně – trochu jako nynější hitparády. Na konci 17. století byl vynalezen nový nástroj, který se brzy stal u skladatelů a amatérských hudebníků velmi oblíbeným: *flûte d'allemand – německá flétna* dnes nazývaná traverso nebo barokní flétna. Velká sbírka brunetek a árií byla pro traverso upravena nebo aranžována autorem, flétnistou a stavitelem nástrojů Jacquesem-Martinem Hotteterrem. Také Michel Pignolet de Montéclair, Joseph Bodin de Boismortier a několik anonymních autorů napsali krásné *airs tendres – něžné písně* pro hlas, flétnu a basso continuo.

Velký úspěch těchto tištěných vydání svědčí o živé a rozšířené hudební praxi, která přetrvávala až do vzniku prvních nahrávek: melomani a amatérští hudebníci zpívali nebo hráli oblíbené árie a písně té doby v salonech.

Soubor *a nocte temporis* představuje v tomto programu antologii árií a brunetek, od těch nejemotivnějších balad až po nejrozvernější pijácké písně.

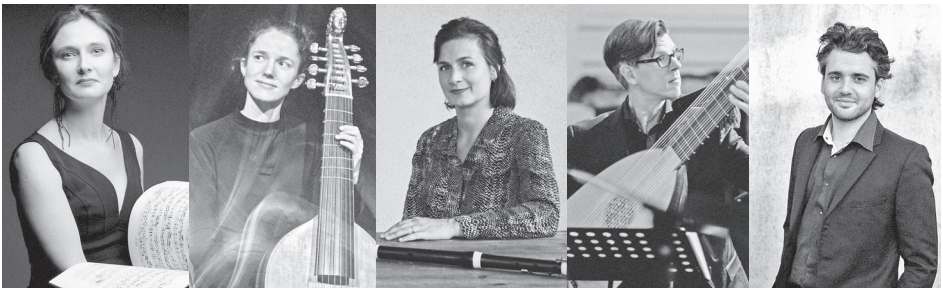

Soubor **a nocte temporis** založil v roce 2016 belgický tenorista **Reinoud Van Mechelen**, specialista na barokní a klasicistní repertoár. Název v latině znamená „od noci času“, což odkazuje na hluboké ponoření do historického repertoáru a jeho znovuoživení pro dnešního posluchače. Ansámbl se zaměřuje především na vokálně-instrumentální hudbu 17. a 18. století a vyznačuje se důrazem na stylovou autenticitu, srozumitelnost textu a přirozený hudební výraz.

Soubor pravidelně vystupuje na prestižních evropských festivalech (např. MA Festival Brugge, Ambronay, Versailles) a spolupracuje s předními barokními instrumentalisty. Soubor si vybudoval velmi kvalitní diskografii, která vychází převážně u labelu Alpha Classics. Dnešní program vyšel v roce 2022 a album získalo vřelé reakce posluchačů i kritiky – *Oh, ma belle brunette!* získalo ocenění Gramophone Editor‘s Choice a bylo nominováno na International Classical Music Awards 2023 v kategorii barokní vokální hudby.

Où êtes-vous allé,
mes belles Amourettes
Kampak jste šly,
mé krásné lásky

Kampak jste šly,
mé krásné lásky,
Budete měnit místa
každý den?
Chce-li tomu tak nebe,
Nechť lituji svého bolu:
Půjdu do těch lesů,
zamilované řeči vyprávět;
Kampak jste šly,
mé krásné lásky,
Budete měnit místa
každý den?

Komu vypovím svou trýzeň,
své tajné trápení?
Půjdu do těch lesů,
hlasem umírajícího zpívat;
Kampak jste šly,
mé krásné lásky,
Budete měnit místa
každý den?

Odnesly jste si lásku,
Tam, kde přebýváte:
Ptáci od té doby
Zpívají u nás v lesích,
Kampak jste šly,
mé krásné lásky,
Budete měnit místa
každý den?

Le beau berger Tircis
Krásný pastýř Tircis

Krásný pastýř Tircis
U své milé Annette:
Sedí na břehu Loiry,
Zpívá a hraje na dudy;
Ach brunetko!
Umírám z tebe!

Krok za krokem,
Cítím, že se propadám:
Láska je drahým úvěrem
Víc již neříkám:
Ústa, buďte moudrá,
Oči už ukázaly směr.

Žloutnoucí měsíček,
Bledá fialka,
Jsou květiny, jež se rodí
Jako slzy, co Tircis prolévá
Ach, brunetko!
Umírám z tebe!
Bez přestání snít,
Hledat samotu,
Oblékat se ledabyle,
Hýčkat si nepokoj;
Veškerá náplň
Nebohého milence.

Okolní ozvěny
Jež diskrétní nářek
Dosud suší z lásky
Opakují písničku:
Ach, brunetko!
Umírám z tebe!

La Musette
Stěžujte si, má musetko

Stěžujte si, má musetko
Na Irisinu změnu
Nechť diskrétní nářek
Zněžněných ozvěn
S vámi opakuje
Stěžujte si, má musetko,
Na Irisinu změnu

Opustil jsem pro ni
Svého psa i stáda
Leč, želbohu, nevěrnice
Urážejíc mé soužení,
Smějíc se s rivaly
Mé smrtelné bolesti.
Stěžujte si, má musetko,
Na Irisinu změnu

Taisez-vous, ma Musette
Mlčte, má musetko

Mlčte, má musetko
Váš zvuk zhořkl:
Nedotkla jste se Lisette,
K čemu jste mi dobrá?

Kráska, již zbožňuju,
Miluje jiného pastýře:
Ach! Mám ji milovat dál?
Jak si pomoct?

Marně se snažím
Zbavit se řetězu:
Jediný pohled Nelidské
Roznítí mé nejsladší
vzrušení.

Philis není tak nestálá,
Chce mě marně získat:
Mé srdce,
okouzlené mukami
Dělá ze změny zločin.

„Musette" je malý druh dud, oblíbený ve francouzské galantní a pastorální hudbě 17.–18. století. Zde vystupuje jako personifikovaný nástroj, s nímž pastýř sdílí žal nad nevěrnou milou.

L'autre jour ma Cloris
Má Cloris, jiný den

Cloris, jiný den
Mé srdce kvůli ní vzdychá,
S něžným úsměvem
Mi přichází šeptat:
Můj pastýři, má lásko,
Budete mě milovat vždy?

O svém krutém trápení
právě jsem ji řekl:
V tu chvíli jsem
ji uslyšel:
Můj pastýři, má lásko,
budu tě vždy milovat.

Den, kdy odešla
Bože! Ty půvaby!
Kráska mi řekla
Oči slzami splavené:
Můj pastýři, má lásko,
budu tě vždy milovat.

Daleko od tebe
Chřadnu, vzdychám:
Všude tě hledám,
A rád bych ti řekl:
Má Cloris, má lásko,
budu tě vždy milovat.

Nejste tak šťastní Bohové
ve svém slavném království
Jako zamilovaný pastýř,
jenž může uslyšet:
Můj pastýři, má lásko,
Budete mě milovat vždy?

○○○

Je ne veux plus aimer rien
Už nechci nic milovat

Už nechci nic milovat
Než svou hůl a psa
Vzdávám se své něhy,
A přestávám se poutat:
Když se Iris stále mění,
Nechci milovat už nic
Než svou hůl
a psa.

○○○

Calme mes déplaisirs
Upokoj mou nelibost

Upokoj mou nelibost
Původkyně mých vzrušení
Přijď mi osušit slzy.
A odehnat mé spravedlivé vzdechy:
Poslyš živou bolest nejkrutějšího trápení
mé duše opuštěné
Lásko, Lásko, přijď
Obměkčit můj smutný osud.
Mému srdci přileť ulevit
Nesmíš, mladá Lisette

Tu ne dois pas, jeune Lisette
Nesmíš, mladá Lisette

Nesmíš, mladá Lisette,
jiného pastýře zvát,
Chceš-li mi na travičce
Svou důvěru dát
Mé ovce, pes i dudy:
Vše bude navždy
podle tebe hrát.

Jiní milenci,
aby tě překvapili,
ti budou nabízet péči,
komplimenty:
Nevzdávej se jim,
leč okus jejich oheň:
Vyjdu-li jako nejněžnější,
Pak budu ten
nejšťastnější!

REPONSE
ODPOVĚĎ
Já navždy chci zůstat Lisette
Smát se, zpívat je pro mě vše:
Kdybych na travičce
Ti dala důvěru
Měla bych dnes tvé dudy
A zítra podle tebe hrála.

Il étoit un Espagnol
Byl jednou jeden Španěl

Byl jednou jeden Španěl
Obchodník s cibulí
Co jezdíval do Cambray
Prodávat svou cibuli:
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Jak jednou zas jel do Cambray
Prodávat svou cibuli
Když vystoupal na horu
Uslyšel děla
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Když vystoupal na horu
a uslyšel děla
Dostal takový strach
že vzal nohy na ramena
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná
Dostal takový strach
že vzal nohy na ramena
Všechny dámy z města
nosily mu kapesníčky
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Všechny dámy z města
nosily mu kapesníčky
Děkuji vám, milé dámy
za vás i vaše kapesníčky
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Děkuji vám,
milé dámy
Za vás i za kapesníčky
Až navštívíte naše města
stavte se zas za námi
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Až navštívíte
naše města
stavte se zas za námi
Podusíme mouchy
upečeme chrousty
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Podusíme mouchy
upečeme chrousty
A pojíme polévky
Ze dna hrnce:
A tancuj holka bláznivá
Tancuj, dívko nezkrotná

Suspendez quelques tems
Zmlkněte na chvilku

Zmlkněte na chvilku, zmlkněte
Zmlkněte na chvilku,
pod rašícím listovím,
Slavíčci zamilovaní.
Nic, ani vaše nejněžnější cvrlikání
už se mi nelíbí:
vaše tak dojemné árie
Nemohou ulevit nešťastným milencům.
Mladá kráska mě drží v područí,
Nemohu jí být milován,
den i nocí vzdychám:
Přestaňte s jemnými koncerty,
nebo pějte smutně
Ať všechno tady cítí mou bolest
a trápení.

překlady: Alan Beguivin

Pozvánka na koncert
rezidenčního umělce

čt 26/6
Brno, Divadlo na Orlí, 19^{30}

Jean Rondeau
klavír, pianino

Tancrède D. Kummer
bicí

Silouane Colmet Daâge
zvuková režie

foto: Pablo Fernandez

UNDR

Čtyřikrát a pokaždé jinak se všestranný fenomenální hudebník Jean Rondeau v rámci své festivalové rezidence obrací ke svým milovaným Goldbergovým variacím. Tentokrát se posadí za koncertní křídlo i za pianino ve zcela ojedinělém autorském projektu, který společně s perkusionistou Tancrèdem D. Kummerem nazvali zvukomalebně UNDR – islandsky zázrak. Ač podobné lineární struktury, tyto variace se pohybují ve zvukovém světě na hony vzdáleném původnímu Bachovu dílu. UNDR je komplexním, hluboce obohacujícím posluchačským zážitkem, který podtrhuje introspektivní a improvizační přístup svých tvůrců.